



VLADA CRNE GORE  
MINISTARSTVO ZA INFORMACIONO DRUŠTVO  
I TELEKOMUNIKACIJE

# *RAČUNAR NA LJETNJEM RASPUSTU*



Zavod za udžbenike i nastavna sredstva  
PODGORICA

**Pobjeda**


# NA PLAŽI

Plivajte samo do bova.



Od 11 do 17 časova sjedite u hladu i pijte limunadu.



Suncobran vas, kao što znamo, čuva od sunčanice ali, da biste bezbjedno surfovali u pauzama između plivanja, ne zaboravite da ponesete i „suncobran“ za svoj telefon, na primjer ovaj  antivirus program koji vas štiti dok ste na internetu.

Na plaži možete upoznati zanimljive vršnjake i buduće prijatelje, možete naučiti strani jezik u razgovoru s turistima, u pauzama između kupanja možete pročitati strip ili lekturu... baš kao i na internetu! Međutim, u oba slučaja morate biti oprezni!

Za plažu vam treba:

- kupaći kostim
- lopta
- lektira
- telefon
- slušalice

# NA SELU

**UZ POMOĆ SVOG RAČUNARA ISTRAŽITE ŠUMU U BLIZINI!**

Potražite na internetu odgovore na ova pitanja:

- Može li se šumska jagoda uzgajati u bašti?
- Na kojoj nadmorskoj visini počinju da rastu četinari?
- Kako razlikujemo jestive i otrovne gljive?
- Od čega se pravi papir za školske knjige, i što je reciklaža?
- Gdje se nalazi posljednja prašuma u Evropi?

Na selu vam treba:

- Skype
- Viber
- patike
- ljuljaška

**LJETO JE SJAJNA PRILIKA DA ONO ŠTO STE O PRIRODI NAUČILI ČITAJUĆI KNJIGE I SURFUJUĆI INTERNETOM PRIMIJENITE KADA ODETE NA SELO.**

## **I ŠUMA JE UČIONICA!**

U Crnoj Gori živi 348 vrsta evropskih ptica. Iskoristite internet da naučite kako da ih razlikujete! Na internetu možete naći uputstva kako da napravite kućicu za ptice:  
<http://www.wikihow.com/Build-a-Birdhouse>

Kao što sigurno znate, Wikipedia, najveća internetska enciklopedija, takođe je učionica. Međutim, budite na oprezu – nijesu svi podaci koje nađete na Wikipediji tačni. Uvijek ih provjerite u knjizi!



**KAO ŠTO VIDITE, RAČUNAR JE PRAVI IZVIDAČ. MEĐUTIM, I U ŠUMI I NA INTERNETU VAM PODJEDNAKO TREBA KOMPAS DA NE BISTE ZALUTALI.**

Ne morate na svom Facebook i Instagram profilu objaviti baš sve fotografije s plaže – neka nešto ostane samo vaša uspomena!

(Da li ste znali da jednom postavljena fotografija na društvenoj mreži više nije samo vaša – uvijek može dospjeti u bilo čije ruke i biti zloupotrijebljena?!)

Potražite na internetu odgovore na ova pitanja:

- Kako se zove najdublje mjesto u okeanu, i da li ste znali da je ono dublje nego što je Mont Everest visok?
- Koje vrste riba žive u Jadranskom moru?
- Što da uradite kada se sretnete s meduzom?
- Kako nastaje biser u školjci?
- Da li Sunder Bob ima wi-fi u ananasu na dnu mora?

**I DA... NE ZABORAVITE DA TELEFONOM ZABILJEŽITE NAJLJEPŠE ZALASKE SUNCA!**

## DA LI ŽELITE DA SVI ZNAJU GDJE STE?

Javite se prijateljima sa ljetovanja preko Skypea ili Vibera (to je mnogo bolje jer postavljanjem lokacije na društvenim mrežama svi znaju gdje ste i neko to može zloupotrijebiti).



**AKO NEMATE RONILAČKU OPREMU, NEKA VAM RAČUNAR POSLUŽI DA ISTRAŽITE MORSKE DUBINE!**

**SJEĆATE LI SE PRIČE O IVICI I MARICI? I NA INTERNETU MOŽETE NAĆI NA OPASNOSTI POPUT ONLINE KRIMINALACA KOJI VAM MOGU NAUDI-TI KORISTEĆI VAŠE LIČNE PODATKE. ONI NIKADA NIJESU NA LJETNJEM RASPUSTU!**

### ČUVAJTE SE:

- **fišing sajtova** – fišing (engl. phishing) pokušaj je krađe podataka korisnika interneta preko lažne internet stranice
- **spam mallova** – spam ili junk mail predstavlja neželjenu elektronsku poštu koja može zatrpati vaš inbox (na taj način prenose se virusi)
- **trojanaca** – trojanci i crvi predstavljaju zlonamjerni računarski kôd koji ima za cilj da izazove štetu na vašem računaru
- **online predatora** – osoba koje se lažno predstavljaju kao vaši vršnjaci kako bi vam naudili



Dosadio vam je kačamak? Pronađite svojoj baki recept za picu na internetu.



Pomozite babi i dedu da se povežu s rodbinom iz Australije.

Pokažite dedu kako da igra online šah s ljudima iz drugih zemalja.



Ne zaboravite da ovog ljeta svojoj babi otvorite Facebook profil.



# KOD KUĆE

**AKO NEMATE ASTRONAUTSKO ODJELO, NEKA VAM RAČUNAR POMOGNE DA SAZNATE:**

- Koliko dugo svjetlost putuje od Sunca do Zemlje?
- Koliko godina još čekamo Halejevu kometu?
- Nabrojte sve pse koji su putovali u svemir!
- Kad smo kod pasa, da li znate koju zvijezdu zovemo „pseća“? Koliko nastavaka imaju „Ratovi zvijezda“?



Provjerite da li imate:

- wi-fi
- limunadu
- mapu svijeta
- Google
- teleskop

**AKO OSTANETE KOD KUĆE, NE ZABORAVITE DA PEDIJATRI PREPORUČUJU DA NA INTERNETU SMIJETE PROVODITI NAJVIŠE DVA SATA DNEVNO.**

Zato pametno iskoristite svoja dva sata. Možete da:

- igrate igrice (na primjer: GeoChallenge, Enigeo...) pomoću kojih možete da pređete cijeli globus i puno toga naučite
- pripremite se za karijeru astronauta (pođite na: <http://spaceplace.nasa.gov>)
- da gledate kroz oči teleskopa Hubble (pođite na <http://amazing-space.stsci.edu>)

## DA LI ZNATE ŠTO JE INTERNETSKI BONTON?

I na Zemlji, i u svemiru, kao i na internetu, jako je važno lijepo ponašanje:

- Poštujte svoje online sagovornike!
- Nikada se ne predstavljajte kao neko drugi!
- Sagovornici na internetu ne mogu da vas vide i čuju, zato pazite kako koristite pravopis. Naročito pripazite na upotrebu velikih slova!
- Umjereno koristite emotikone, jer vas vaši sagovornici ne vide i ne mogu da znaju kako se osjećate.
- I zapamtite – i na internetu se morate ponašati odgovorno!

**UŽIVAJTE U LJETNJEM RASPUSTU!**